

Grundlärarprogrammet F-3 och 4-6

Riktlinjer för slut-VFU

7,5 hp VFU inom UVK 6: Utvecklings- och utvärderingsarbete 15 hp

---

Syftet med den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är att förankra lärarutbildningen i konkreta och praktiska erfarenheter av undervisning och lärande. Målet är att få en växelverkan mellan den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen, mellan teori och praktik. Reflektionen och diskussionen tillsammans med lärarna i verksamheterna är viktiga komponenter för att studenterna ska kunna sätta sig in i och förstå komplexiteten i läraryrket.

VFU-handboken, s. 4

Välkomna!

I denna kurs i utbildningsvetenskap gör du din slut-VFU. Det är nu du skall knyta ihop allt du lärt dig under din utbildning och också, som syftet på framsidan anger, att se hur praktik och teori växelverkar ute på skolorna. Länk till VFU-sidan där du bl.a. hittar VFU-handboken:

<http://www.hh.se/vfu>

Efter avslutad VFU skall studenten kunna

- självständigt och med stöd av handledning, planera, leda, utvärdera och utveckla egen undervisning med utgångspunkt i styrdokument samt visa förmåga att omsätta relevanta ämneskunskaper och didaktiska kunskaper
- hantera läraryrkets komplexitet med avseende på lärarens ansvar och skyldigheter
- analysera och skriftligt dokumentera elevers lärande och utveckling
- visa god kunskap i bedömning/betygsättning
- informera och samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare
- självständigt och i grupp identifiera och reflektera över nuvarande och framtida relevant kompetens inom det pedagogiska arbetet inom verksamheten

Tider

- VFU-period: v. 5-10. Sportlovet är v. 7 eller v. 8.
- Bestäm tid för VFU-besök från högskolan. Mejla förslag på tider till besökande lärare så fort du fått reda på vem som ska besöka dig.
- Förseminarium, obligatoriskt 29 januari, kl. 8-12. Ta med din *VFU-pärm* där du bland annat har *kopior på dina tidigare omdömen* och *Checklista för VFU*.
- Uppföljningsseminarium, obligatoriskt 7 april. F-3 kl. 10-12. 4-6 samma dag, kl. 13-15. Nedan finns angivet vad du skall ha med dig till uppföljningsseminariet.

OBS: Bjud gärna in era VFU-lärare till för- och uppföljningsseminarier. De är välkomna! Ingen akademisk kvart på för- och uppföljningsseminarium.

Förberedelser

Ta kontakt med din VFU-lärare så fort du fått din placering så att ni kan planera tillsammans. Tänk på att berätta vid planeringen vad du hittills gjort under dina VFU-perioder i utbildningen och vad du förväntas göra i denna kurs, genom att gå igenom riktlinjerna och uppgifterna i detta dokument. Tänk också på att berätta för VFU-läraren vilka personliga mål du haft hittills och vad du nu vill fokusera på.

Du ska även visa *kopior på dina tidigare omdömen*, så att VFU-läraren vet vilka moment som du särskilt behöver utveckla. Ta med dig din *Checklista för VFU*. Utgå tillsammans från närvaro- omdömesblankett för slut-VFU:n och progressionsmatrisen. Blanketter och riktlinjer finns på VFU-sidan: <http://www.hh.se/vfu-grundlarare>

Uppgifter

Uppgifterna syftar till att utveckla din förmåga att integrera teori och praktik i skolverksamheten. Du ska nu använda alla dina tidigare kunskaper och erfarenheter från lärarutbildning och ämnesstudier, jämföra, analysera och argumentera för din undervisning.

Uppgifterna nedan innehåller planering, genomförande, utvärdering, dokumentation och reflektion. Se Skolverkets allmänna råd för Planering och genomförande av undervisningen: http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2698

Huvuduppgiften under VFU:n är att du ska delta i samtliga uppgifter som din VFU-lärare har. Din egen undervisning i skolan ska under de fem veckorna motsvara ca.75 % av en heltidstjänstgöring. Till din VFU-lärare ska du, om möjligt, lämna en planering för hela din VFU-period. Tänk på att få med dina egna personliga mål från tidigare VFU-placeringar. Planeringen ska innehålla syfte och genomförande som efter lektionerna kompletteras med resultat och utvärdering. Givetvis ska du anknyta till de olika styrdokument. Du ska kontinuerligt i din undervisning reflektera över det som är tillämpligt i den aktuella skolverksamheten som t.ex. samarbetet med övriga lärare i arbetslagen, individanpassning i undervisningen, elevinflytandet på planering, elever i behov av särskilt stöd, elever med utländsk bakgrund, hållbar utveckling, diskriminering, antimobbingsarbete och konflikthantering m.m. Kolla alltid av mot din *Checklista för VFU*.

Du ska delta i och reflektera över **bedömning/betygsättning**. Om du inte är i en klass där betygsättning sker, skall du be att få tillbringa tid och samtala med någon lärare som sätter betyg. Reflektera med lärarna om vad bedömning och betygsättning innebär. Vilka svårigheter finns, vilka verktyg finns, vad är rättvis bedömning etc. Vilka förmågor/färdigheter/kunskaper får man syn på, hur får man syn på dem och hur bedömer/betygsätter man dem?

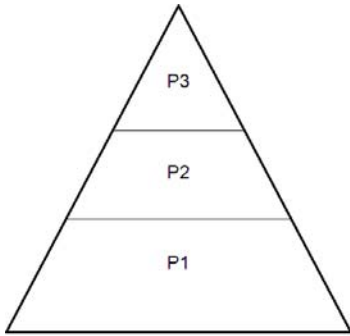
Dessutom ska du planera och om möjligt delta i **utvecklingssamtal**. Betygsättning och planering av utvecklingssamtal ska följas upp av en utvärdering med VFU-läraren. Tänk på frågor som anknyter till sekretess.

Se Skolverkets allmänna råd för Utvecklingssamtal och den skriftliga individuella utvecklingsplanen:

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3133

För observation och **reflektion** använder du *loggbok/dubbellogg* etc. Att reflektera individuellt är bra, men bekräftar oftast den kunskap du har, att reflektera med din VFU-lärare eller studentkollega ger nya perspektiv på verksamheten och att reflektera i relation till litteratur och teorier ger ännu mer ny kunskap. När du använder alla former av reflektion har du störst möjlighet att utveckla ny kunskap. Utgå i dina reflektioner från teori/litteratur. Centrala frågor inom utbildningsvetenskap är varför, hur och vad elever lär. Litteraturtips för reflektionen, kan du hitta i respektive kursplan, både för de ämnen du läst och för de olika UVK-kurser du läst. Du kan också använda litteratur som finns ute på skolorna.

Med hjälp av nedanstående praxistriangel kan man knyta ihop det man gör med varför man gör det. Använd gärna triangeln när du/ni reflekterar.

(Løvlie, 1972¹)

P3: Etiska argument som rättfärdigar våra handlingar. Handlar om värderingar.

P2: Teoribaserade argument. Nivå där vi motiverar våra handlingar utifrån erfarenhet och teori.

P1: Praktikbaserade argument. Handlingsnivån, undervisnings- och aktivitetshandlingar.

VFU-besök från Högskolan

Tillsammans med VFU-lärare och högskolans lärare i utbildningsvetenskap ska du utvärdera din VFU-period. Utgångspunkt är *Närvaro/omdömesblankett*. Se till att ha med dig din *VFU-pärm* till detta trepartssamtal. I samtalet ingår studenten, VFU-läraren och den besökande läraren.

Bestäm snarast, så fort du vet vem som ska besöka dig, en tid för VFU-besök i samråd med VFU-läraren. Besöket beräknas ta ca 2 – 2,5 timme. Den besökande läraren observerar lektion, ca 40-60 min och därefter används resterande tid för trepartssamtal. Ordna så att trepartssamtalet kan genomföras i lugn och ro, utan störande moment.

Uppföljningsseminariet

På uppföljningsseminariet diskuterar och reflekterar ni över era erfarenheter av VFU:n. Ta med din *VFU-pärm* och ifyllt *Diskussionsunderlag* (se nedan). Diskussionsunderlaget fylls alltså i innan uppföljningsseminariet, förutom fråga 6. Du tar med dig diskussionsunderlaget utskrivet på papper. Fråga 6 fyller du i för hand och lämnar därefter in diskussionsunderlaget.

Skriftlig uppgift

Vi har kommit överens om att PM:et utgår som uppgift. Ni har själva haft ett antal förslag på uppgift, där utveckling över tid åskådliggörs. De flesta förslagen bygger på att man redovisar i bild eller kort text. Så här är instruktionen för uppgiften:

Var och en visualiserar på valfritt sätt sin utveckling till lärare. Visualiseringen ska alltså inte bestå av mängder av text, utan kan bestå av tidslinje/tidstrappa/mindmap eller dylikt. Utvecklingsstegen/avgörande moment etc. åskådliggörs med hjälp av bilder/foton/citat/teckningar. Var och en formulerar i anslutning till sin visualisering en fråga. Frågorna diskuteras i gruppen, samma grupper som ni arbetade i under förseminariet. Alla ger

¹ Triangeln behandlas bland annat: Handal, G. & Lauvås, P. (2000). På egna villkor: en strategi för handledning. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

minst en replik på varjes fråga inom gruppen. Eva skapar diskussionsforum på Bb. Senast den 8 april laddas visualiseringen och frågan upp. Senast den 15 april ska man ha replikerat.

- ~~PM, ca 3 sidor, radavstånd 1,5, Times New Roman 12pt, där du gör en sammanfattning av din utveckling till lärare, från din första VFU tills nu, när du är nästan färdig lärare, kompletterat med dina reflektioner. PM:et ska visa på en fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över både egna och andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat. Knyt till relevant teori och litteratur. Använd vedertaget referenssystem (APA). Glöm inte referenslista.~~
- ~~Närvaro/omdömesblankett~~
- ~~PM laddas upp på anvisad plats i Blackboard, senast 8 april.~~

Bedömning av VFU-kursen

För den i kursen ingående VFU:n gäller betyget Godkänd eller Underkänd. Viktigt för bedömningen är VFU-lärares skriftliga omdöme. *Närvaro/Omdömesblankett* finns på hemsidan. Här följer en kort instruktion för Närvaro/Omdömesblanketten:

Blanketten består av en matris. Se det bekräftande som en slags summering (summativt) och det formativa som vad studenten ytterligare kan göra för att utvecklas som lärare, utmaningar alltså.

Använd matrisen klokt under hela femveckorsperioden. Vi tänker oss att alla summativ-rutorna kommer att vara ifyllda och förhoppningsvis en hel del av formativ-rutorna också, eftersom vi aldrig blir färdiga som lärare. Som Stenhouse (1979) menar:

Lärare måste utbildas till att utveckla sin konst, inte till att behärska den.

På den blankett som slutgiltigt skrivs under, är det VFU-lärares sista bedömning vi vill ha. Vilket innebär att i högerkolumnen så kommer det till slut att stå sådant som studenten kan utveckla i sin roll som färdig lärare. VFU-läraren och studenten bestämmer tillsammans hur blanketten används under de fem veckorna. Någon kanske vill fylla i en blankett för varje vecka. Någon kanske fyller i ett specifikt kriterium en lektion och något annat en annan lektion. Någon kanske fokuserar på ett av kriterierna i flera dagar och reflekterar muntligt över kriteriet och fyller inte i den skriftligt förrän sista gången det kriteriet observeras. Högskolan vill bara ha in en närvaro- omdömesblankett, innehållande VFU-lärares slutliga bedömning.

Din egen dokumentation (PM) enligt ovan och ditt deltagande i de obligatoriska seminarierna vägs också in i bedömningen.

Frånvaro

Du har rätt till alla dina VFU-dagar och all frånvaro under VFU ska tas igen under innevarande termin. Du kontaktar själv din VFU-lärare och planerar in eventuella missade dagar. Om du varit frånvarande mer än 20% av en sammanhängande VFU-period, ska du både kontakta din VFU-lärare och delkursansvarig, för att bestämma när dagarna ska tas igen.

Ha en riktigt rolig, trevlig, lärorik och utvecklande VFU!

Eva Hansson

VFU-ansvarig grundlärare

Lärare i svenska och UVK

VFU-ledare F-6

Diskussionsunderlag slut-VFU!

(obligatoriskt)

Om du inte får plats i rutorna, fortsätt på annat papper, eller utöka rutorna.

Namn: _____

1. Hur tycker du att du utvecklats som lärare under denna VFU-period? Du kan reflektera utifrån novis – professionell, om du vill.

2. Vilken koppling kan du se mellan teori och praktik? Hur har du fått omsätta dina teoretiska kunskaper i praktisk verksamhet under denna VFU? Ge gärna konkreta exempel.

3. Hur har du fått träna på dina personliga mål?

4. På vilket sätt har din VFU-lärares handledning hjälpt dig på din väg mot den professionella läraren?

5. Hur har reflektion hjälpt dig att utvecklas? Hur har reflektionen sett ut? Egen muntligt, skriftlig? Tillsammans med VFU-lärare, andra lärare, muntligt, skriftligt? Tillsammans med barn, muntligt, skriftligt?

6. DENNA FRÅGA KAN DU INTE SVARA PÅ FÖRRÄN I SLUTET PÅ UPPFÖLJNINGSSEMINARIET.

På vilket sätt har detta uppföljningsseminarium hjälpt dig att reflektera kring din lärarroll?